

# Anti Pest Protocol

Juliana van Stolbergschool, Sint Maartensdijk



## **INHOUD**

<b>Voorwoord</b>	<b>Blz. 2</b>
<b>1. Inleiding</b>	<b>Blz. 3</b>
Waarom een antipestprotocol? Plagen en pesten, wat is het verschil daartussen Voorbeelden van pestgedrag De betrokkenen	
<b>2. Te verwachten problemen bij de aanpak van pesten</b>	<b>Blz. 7</b>
<b>3. Uitgangspunten bij ons Anti Pest Protocol</b>	<b>Blz. 8</b>
<b>4. Het Anti Pest Protocol</b>	<b>Blz. 9</b>
Wat is de inhoud van het pestprotocol Om welke maatregelen gaat het? Op weg naar een veilige school De SOVA training Vertrouwenspersonen binnen de school De rol van de contactjuffen	
<b>5. De belangrijkste regels van het pesten</b>	<b>Blz. 14</b>
<b>6. Adviezen voor ouders</b>	<b>Blz. 15</b>
<b>7. Telefoonnummers en internetsites</b>	<b>Blz. 17</b>
<b>Bijlage:</b>	
Nationaal Onderwijsprotocol tegen pesten	<b>Blz. 18</b>
Pestcontract	<b>Blz. 20</b>
Functieomschrijving contactjuf	<b>Blz. 22</b>

## Voorwoord

God heeft de mensen goed geschapen. Hij verheugde zich over Adam en Eva. Dagelijks zocht de Heere God hen op in de hof van Eden. Dat idyllische beeld is ruw verstoord door de zondeval. We erkennen dat de mensen, en dus ook kinderen, niet meer zo leven als God ons geschapen heeft: in volkomen harmonie en vrede met God en de schepping.

Er zijn veel mooie dingen te noemen over onze maatschappij, het dienstbetoon van mensen, al dan niet uit hun geloof in God. Er is ook veel op te noemen wat slecht, zonde is. Het nieuws bericht ons van geweld, rampen, oorlogen, leugen, bedrog, oplichterij, in het groot op wereldniveau, maar ook op dorpsniveau. Dat gaat onze school niet voorbij.

Jezus Christus wijst ons de weg terug naar God. Hij wijst ons erop om God lief te hebben boven alles (de eerste vier geboden van de Wet van Mozes) en de naaste net zo lief te hebben als onszelf (gebod 5-10). Johannes geeft aan dat 'wie niet liefheeft' niet uit God geboren is. Gelovigen worden opgeroepen om te leven naar de Wet van God.

Goed gedrag is geen kunstje om te leren. Goed gedrag, leven vanuit God in dienst van de naaste, is een gave van de Heilige Geest en geen vanzelfsprekendheid. Zondig gedrag komt voort uit een zondige motivatie. Zondig gedrag komt voort uit egoïsme.

De Bijbel is eerlijk. Ze wijst ons op mensen die vernederd en gepest worden (Hanna, Lea, Zacheüs, Elizabeth en anderen). Hanna en Maria bezingen in hun lied dat God omziet naar wat nederig is, verloren en dat Hij vernedert wat hoogmoedig is en 'zich verheft'.

Wij geloven dat God werkt op onze school. We belijden dat, omdat het Woord van God klinkt op de school. Waar Gods Woord klinkt doet dat Woord wat God behaagt: het brengt vruchten voort van geloof en bekering (Jesaja). God zoekt wat verloren is en vraagt om gehoorzaamheid.

Leven vanuit het Woord van God, naar de wil van de Heere God vraagt om voortdurend gebed om te leven naar de wil van God. Het vraagt ons om onze zonden aan elkaar en aan de Heere God te belijden. Het roept ons op om de Heere te danken als we op onze school zien dat kinderen gehoorzamen aan de roeping van God om elkaar lief te hebben. Het roept ons op om elkaar de wil van God voor te houden. Zijn wil openbaart Hij in de Schriften.

Wij geloven in een toekomst voor mensen die mogen geloven dat Jezus Christus hun Heere en Verlosser is. Een toekomst waarin niet meer gepest zal worden. Naar Gods belofte komt er een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waar vrede en gerechtigheid is. Daar is geen zonde meer. Daar wordt God eeuwig verheerlijkt.

## 1. Inleiding

Het team van de School met de Bijbel wil de leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden, een omgeving waarin zij zich op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen.

De leerkrachten willen dit bevorderen door het scheppen van een veilig klimaat in en om de school en een prettige werksfeer in de klas.

In veruit de meeste gevallen lukt dit door (on)geschreven regels van het 'hoe gaan we met elkaar om' aan te bieden en deze te onderhouden.

Soms echter is het nodig om duidelijkere afspraken met de kinderen te maken.

Een van die duidelijke regels is dat kinderen met respect met elkaar dienen om te gaan. Dat dat niet vanzelfsprekend gebeurt, geeft aan dat we het de kinderen moeten leren en daar dus energie in moeten steken.

Dat leerproces verloopt meestal vanzelf goed, maar het kan ook voorkomen dat een kind in een enkel geval systematisch door andere kinderen wordt gepest. Dan kan een kind zodanig in de knoop komen, dat de regels van de leerkracht niet meer in voldoende mate de veiligheid bieden of garanderen en daarmee de gewenste ontwikkeling onderbreken. Het is in dat geval van groot belang dat de leerkracht onder ogen ziet, dat er een ernstig probleem in de groep is.

In een klimaat waarin het pesten gedoogd wordt, wordt de veiligheid ernstig aangetast. Dit betekent dat wij als school pesten als ongewenst gedrag beschouwen en bereid zijn alles in het werk te stellen om pestgedrag aan te pakken.

In dit protocol is vastgelegd hoe wij het pestgedrag van kinderen benaderen.

Via dit protocol wil de school alle betrokkenen op de ernst van pesten wijzen en daarnaast zowel handreikingen geven om te werken aan een veilige school als een stappenplan bieden bij systematisch pestgedrag.

Kortom: wij zien pesten als een bedreiging voor de school als geheel, voor alle leerlingen, leerkrachten en ouders en alle andere betrokkenen bij de school. Wij erkennen, herkennen pestgedrag en ondernemen actie ter voorkoming van pestgedrag.

### **Plagen en pesten, wat is daar het verschil tussen?**

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te doen vanuit een veilige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren.

Er is zelfs sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen goed om te gaan met allerlei conflicten. Dat is een vaardigheid die later in hun leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

We spreken van pestgedrag als het slachtoffer zich ongelukkig voelt omdat hij of zij stelselmatig geconfronteerd wordt met vervelend of agressief gedrag of buitengesloten wordt van de sociale groep. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij echt pestgedrag zien we ook altijd een vaste rolverdeling terug bij de betrokkenen. De belangrijkste eigenschappen van pestgedrag zijn dus het bedreigende, het systematische en het rolvaste karakter.

### **Voorbeelden van pestgedrag:**

#### **Verbaal:**

- Vernederen: "Haal jij alleen de ballen maar uit de bosjes, je kunt niet goed genoeg voetballen om echt mee te doen".
- Schelden: "Viespeuk, etterbak, mietje" enz.
- Dreigen: "Als je dat doorvertelt, dan grijpen we je."

- Belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas.
- Kinderen een bijnaam geven op grond van door de kinderen als negatief ervaren kenmerken. (rooie, dikke, dunne, flapoor, centenbak, enz).
- Gemene briefjes schrijven om een kind uit een groepje te isoleren of steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind.

### **Non-verbaal**

- Negeren
- Negatieve, afkeurende blikken/gezichtsuitdrukkingen

### **Fysiek:**

- Trekken en duwen of spugen.
- Schoppen en laten struikelen.
- Krabben, bijten en haren trekken.

### **Intimidatie:**

- Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten.
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klemzetten tussen fietsen.
- Een kind dwingen om persoonlijk bezit af te geven.
- Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

### **Isolatie:**

- Steun zoeken bij andere kinderen met als gevolg dat het kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en leuke dingetjes.
- Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.

### **Stelen of vernielen van bezittingen:**

- Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed.
- Beschadigen en kapotmaken van spullen: boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schooltas, banden van de fiets lek steken.

### **Digitaal pesten**

Leerkrachten dienen ook alert te zijn op nieuwe pestvormen. Een pestvorm die voor veel kinderen erg bedreigend is, is het zogenaamde 'online-pesting'. Kinderen pesten elkaar via de sociale media. Er wordt flink gescholden en bedreigd. Veel kinderen praten hier niet over en ouders houden soms onvoldoende toezicht op het gedrag van hun eigen kind en dat van anderen op de computer. Leerkrachten hebben minder of geen zicht op het gebruik van de computer buiten schooltijd, maar worden wel geconfronteerd met de gevolgen. Het is daarom zaak om in geval van digitaal pesten in een zo vroeg mogelijk stadium als ouders en leerkracht contact te leggen om gezamenlijk het probleem aan te kunnen pakken.

Kortom:

Plagen gebeurt op basis van gelijkwaardigheid en is incidenteel. Het kan een pedagogische waarde hebben.

Pesten gebeurt vanuit overheersing, is systematisch en dwingt leerlingen in een bepaalde rol. Het belemmert zowel de pester als de gepeste leerling in zijn gezonde ontwikkeling.

## **De betrokkenen**

### **Het gepeste kind**

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, de wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdgenoten in hun omgeving. Het blijkt dat kinderen gepest worden als er al sprake is van een onveilige situatie, waarbinnen een pester zich kan uiten en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen.

Er zijn dus helaas aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden *mits de pesters daar de kans voor krijgen*.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en durven ze weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten.

### **De pesters**

Kinderen die pesten zijn vaak fysiek en/of verbaal de sterksten uit de groep. Daardoor kunnen ze het zich permitteren zich agressiever op te stellen. Ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet daarvan. Pesters lijken in eerste indruk vaak populair te zijn in een klas, maar dwingen hun populariteit in de groep af op een negatieve manier. Met het vertoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee in hun pestgedrag richting het slachtoffer. Pesters hebben feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich vergissen, gaan ze op zoek naar een volgend slachtoffer. De zwijgende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die zwijgend wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niet te wensen overlaat: "je bent vóór of je bent tegen me". Hier gaat een grote dreiging van uit naar de omgeving van pester en slachtoffer. Alles is immers beter dan zelf gepest te worden.

De pesters stralen juist deze dreigende zekerheid uit. Ze overtreden bewust regels en hebben vaak vaardigheden ontwikkeld om met hun daden weg te komen. Het profiel van de pester is sterk zelfbevestigend, hij ziet zichzelf als een slimme durfal die dat de andere kinderen bij herhaling laat merken.

Het komt ook vaak voor dat een pestkop een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of is geweest. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich in een andere omgeving vervolgens als pester gaan opstellen; laten pesten doet pesten.

Ook pesters hebben op termijn last van hun pestgedrag.

Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vriendjes voor lange termijn te maken en een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht. Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door met alle gevolgen van dien voor de pester zelf.

### **De meelopers en de zwijgende middengroep**

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij het pesten.

Sommige kinderen blijven op afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn

de zogenaamde "meelopers". Er zijn ook kinderen die niet merken of willen weten dat er gepest wordt in hun directe omgeving. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf het slachtoffer te worden.

Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor met de populariteit van de pester mee te liften. Vooral meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden.

Als kinderen actiever gaan meepesten in een grotere groep, voelen ze zich minder betrokken en minder verantwoordelijk voor wat gebeurt.

Alles wat in een groep gebeurt, laat het individueel denken en de individuele verantwoordelijkheid achter zich en kan zo leiden tot excessen die achteraf voor iedereen inclusief de pesters onacceptabel zijn.

Het heeft echter zin om op te staan tegen het pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pesters zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie positief veranderen. Het pesten wordt dan minder vanzelfsprekend.

De situatie voor met name meelopers verandert dan door het ongewenste karakter dat het pestgedrag krijgt. Het wordt voor potentiële pesters duidelijk dat de groep het niet normaal vindt en niet bereid is om mee te gaan in het pestgedrag. Meelopers horen dan ook graag bij de grote groep en zijn niet bereid om grote risico's te lopen.

Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven vervullen dus een belangrijke rol. Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van kinderen die gepest worden en die dit probleem met de school willen bespreken, zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. De ouder wil maar een ding en dat is dat het pestgedrag ogenblikkelijk stopt.

Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat om duidelijk te maken aan hun kind dat er iets aan het pesten gedaan moet worden. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft het kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of de klas.

## **2. Te verwachten problemen bij de aanpak van pesten.**

### **Bij het gepeste kind:**

Een gepest kind schaamt zich vaak, het voldoet niet aan normen die de ouders graag in hun kinderen terugzien: een vrolijk en vooral onbezorgd kind dat in staat is zijn eigen boontjes te doppen. Pesten is een groot probleem voor kinderen.

Veel gepeste kinderen doen er dan uiteindelijk ook maar het zwijgen toe en vereenzamen. De angst wordt aanvankelijk nog groter als het pesten bespreekbaar gemaakt wordt door de ouders, waardoor het gepeste kind nog meer met de gevolgen van het pesten kan worden geconfronteerd. Als vergelding kan er namelijk in nog heviger mate gepest worden dan daarvoor al het geval was.

### **Bij de pester:**

De pester zelf ziet zijn machtsspel bedreigd, en dat moet ten koste van alles voorkomen worden.

Bij een duidelijke aanpak blijken de pesters soms echter net zo opgelucht als de slachtoffers. Er wordt namelijk ook aandacht besteed aan hun onmacht om normaal met andere kinderen een relatie op te bouwen. Bij een aantal pesters is dat hun liefste wens waartoe ze helaas zelf niet in staat zijn door het ontbreken van de juiste vaardigheden.

### **De directe omgeving:**

Daarnaast is het goed te weten dat er altijd kinderen zijn die zich schuldig voelen omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer door actief te helpen of een volwassene te hulp te roepen. Dit is vergelijkbaar met het niet te hulp schieten bij het verdrinken van mensen, waarbij een menigte aanwezig is. Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar hebben het niet gezien als pestgedrag.

### **Bij de ouders:**

Ouders van kinderen hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Ouders hebben niet altijd de juiste informatie. Een pester op school hoeft in de thuissituatie geen pester te zijn. Sommige ouders zien ook de ernst van de situatie onvoldoende in. Zij zien het pestgedrag van hun kind als weerbaar gedrag. Hun kind maakt een abnormale ontwikkeling door, met grote risico's op afwijkend gedrag op latere leeftijd met grote gevolgen. Andere ouders zien er niets meer in dan wat onschuldige kwajongensstreken.

Behalve de pester moeten dus ook vaak de ouders doordrongen worden van het ongewenste karakter voor alle betrokkenen van het vertoonde pestgedrag.

### **Bij de leerkracht:**

Leerkrachten moeten het pestgedrag kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pestgedrag.



### **3. Uitgangspunten bij ons pestprotocol**

1. Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school voor zowel de gepeste leerling, de pester, de groep leerlingen daaromheen, de leerkrachten en de ouders.
2. De school heeft de verplichting zich in te spannen om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en niet wordt geaccepteerd.
3. Leerkrachten en andere betrokkenen moeten tijdig alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, moeten leerkrachten en andere betrokkenen duidelijk stelling en actie ondernemen tegen dit gedrag. De verantwoordelijkheid blijft te allen tijde liggen bij de leerkrachten.
4. Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen weer optreedt, voert de school onderstaand pestprotocol uit.

#### 4. Het Antipestprotocol van de Juliana van Stolbergschool:

##### **Wat is de inhoud van het pestprotocol?**

Het pestprotocol vormt de verklaring van de leerkrachten, de ouders en andere betrokken bij de school waarin is vastgelegd dat men pestgedrag op school niet accepteert en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaat aanpakken. De School met de Bijbel wil voor alle kinderen die de school bezoeken een veilige school zijn. Dit betekent dat onze school en allen die daarbij betrokken zijn expliciet stelling nemen tegen pestgedrag en concrete maatregelen nemen indien pestgedrag voorkomt.

De groepsleerkracht neemt de volgende maatregelen om pestgedrag te voorkomen:

- Bespreek aan het begin van het schooljaar met de leerlingen de afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt benoemd en besproken in alle groepen van de school.
- De leerkrachten geven binnen het lesprogramma aandacht aan 'Kinderen en hun sociale talenten'. Er wordt gewerkt met een groepsplan Gedrag. Binnen de lessen van de methode 'Wonderlijk gemaakt', wordt naast seksuele vorming, onder andere aandacht gegeven aan het begrip weerbaarheid.
- Als er aanleiding toe is, besteed dan nogmaals expliciet aandacht aan pestgedrag in een klassikaal gesprek.
- Spreek leerlingen aan op hun gedrag.
- Geef de leerlingen mogelijkheden om (anoniem, bijvoorbeeld via de 'brievenbus' van de contactjuf) pestgedrag te melden. Sta ook open voor meldingen van ouders.
- Laat merken dat de school pesten als een probleem ziet, en het niet accepteert.
- Laat merken dat jij als leerkracht serieus omgaat met pestgedrag.
- Werk aan een positieve sfeer in de groep.

##### **Indien er systematisch pestgedrag wordt gesignaleerd wordt de volgende procedure in werking gesteld:**

Eenieder draagt de verantwoordelijkheid alle leerlingen in alle gevallen op ongewenst (pest) gedrag te wijzen en stelling te nemen tegen dit pestgedrag. Meld pestgedrag bij de verantwoordelijke groepsleerkracht of bij de vertrouwenspersonen in de school. In elke groep wordt aandacht besteed aan het omgaan met elkaar en worden de groepsregels om pesten te voorkomen samen gemaakt met de kinderen en vastgesteld.

Als er sprake is van incidenteel pestgedrag binnen de groep dan wordt dat met de betrokken leerlingen besproken door de groepsleerkracht. Dit gesprek staat niet op zichzelf maar dient regelmatig te worden herhaald om controle te houden over het gedrag. Van deze gesprekken worden aantekeningen gemaakt.

Voor het plein geldt dat de leerkracht die pleinwacht 'loopt' incidenten vermeldt via de mail aan betrokken leerkracht(en).

De leerlingen vullen het "oeops blad" in, deze wordt bewaard door de leerkracht.

Werkwijze:

- Ingevuld door pester en gepeste
- Wat is er gebeurd? Hoe kwam dat? Wat deed jij?, Waarom deed je het? Wie had last van jouw gedrag en waarom?
- Formulieren naast elkaar leggen, hoe nu verder?
- Formulieren minimaal 1 schooljaar bewaren

Bij structurele (pest) incidenten vermeldt de leerkracht dit in Parnassys onder: Groep-  
Leerling-map- incident sociale veiligheid

Indien er sprake is van herhaald pestgedrag, schakelt de leerkracht de contactjuffen in.

De ouders van de pester worden (met de pester) door de contactjuf (eventueel met de groepsleerkracht) op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgesproken en vastgelegd in een verslag. De ouders en de intern begeleider krijgen een kopie van dit verslag. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. Gedacht kan worden aan:

1. een boek lezen over pesten;
2. het overschrijven van een brief van een gepest kind;
3. een klein cadeautje kopen voor het gepeste kind;
4. een excuusbrief voor het slachtoffer schrijven;
5. uitsluiting van met name de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag: buitenspelen, overblijven, bewegingsonderwijs en excursies.

In het verslag wordt tevens een afspraak opgenomen voor een vervolggesprek met de ouders.

De ouders van het gepeste kind worden uitgenodigd voor een gesprek om hen in te lichten over de gemaakte afspraken.

De directie en het team worden op de hoogte gesteld van het pestgedrag, zodat iedereen er alert op kan reageren. Als het probleem zich toch blijft herhalen meldt de leerkracht dit gedrag aan de directeur van de school. De leerkracht overhandigt de directeur een lijst met daarop de data van de gebeurtenissen, de data en inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken zoals die gemaakt zijn om het pesten aan te pakken.

10

De directie roept de ouders van de pester op school voor een gesprek. Ook het kind kan in dit gesprek betrokken worden. De directie legt dit gesprek vast. Als het gedrag niet verbetert kan de leerling in de interne zorgcommissie besproken worden. Het kan raadzaam zijn extra hulp (b.v. Jeugdzorg, buurtpedagoog) in te schakelen.

Alles moet zorgvuldig gedocumenteerd worden. Er moeten verslagen worden gemaakt van de gesprekken die gevoerd zijn en de afspraken die gemaakt zijn. Als het gedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert en/ of de ouders van het kind werken onvoldoende mee om het probleem aan te pakken kan de directie overgaan tot bijzondere maatregelen: isoleren van de pester of een tijdelijke schorsing.

### **Op weg naar een veilige school: een vijfsporenaanpak**

Formulieren en procedures leiden op zichzelf niet tot het verdwijnen van ongewenst gedrag. Wel is het belangrijk om in het geval van pestgedrag duidelijk te beschrijven wat er gebeurt en wat er wordt gedaan aan de behandeling van dit probleem.

Onderstaande tekst geeft concrete invullingen en handreikingen voor het pedagogisch handelen.

De school staat open om naar de problemen van de leerlingen te luisteren. Er is de mogelijkheid voor leerlingen (maar ook ouders) om pestgedrag te melden. Dit kan

pestgedrag zijn dat de leerling zelf treft of pestgedrag dat leerlingen naar anderen signaleren. De mogelijkheid moet bestaan dit zowel openlijk als anoniem te doen en zowel bij de eigen leerkracht als bij een andere leerkracht. Een andere mogelijkheid biedt de brievenbus in de grote hal. Deze brievenbus is afgesloten en wordt beheerd door de vertrouwenspersonen op school. Geheimhouding is bij elke melding gewaarborgd. De leerkracht heeft een zeer belangrijke rol en betreft de gepeste leerling, indien mogelijk, in de keuzes die gemaakt worden. De leerkracht maakt helder en duidelijk moeten dat het ongewenste gedrag niet geaccepteerd wordt. De leerkracht biedt in eerste instantie de gepeste leerling bescherming, spreekt met de pester en zijn ouders en spreekt ook met de zwijgende middengroep en de meelopers.

## **2. Hulp aan het gepeste kind, in de vorm van adviezen en (in sommige gevallen) van een sociale vaardigheidstraining;**

Begeleiding van het gepeste kind is van groot belang. Het kind kan zich eenzaam en slachtoffer voelen en heeft recht op zorg vanuit de school. Naast het voorkomen van nieuw pestgedrag wordt er ook gekeken naar het verwerken van de ervaringen. Dit kan gebeuren door:

- Gesprekken tussen de leerkracht en het kind. Naast incidentele momenten kunnen ook vaste gesprekken worden gepland waarin het kind gevraagd wordt naar de vooruitgang. Het doel is zowel het signaleren van nieuwe problemen als het verwerken van de eerdere ervaringen.
- Schriftelijke verwerking door het kind. Het kind krijgt de beschikking over een "verwerkingsschriftje" dat op elk gekozen moment door het kind kan worden ingevuld onder en buiten schooltijd. Het kind krijgt op die manier de gelegenheid de ervaringen van zich af te schrijven of te tekenen.

11

## **2. Hulp aan de pester, in de vorm van sociale vaardigheidstraining of een cursus**

### **in het omgaan met agressie;**

Ook pesters hebben recht op hulp, zij zijn namelijk niet in staat om op een normale wijze met anderen om te gaan en hebben daar hulp bij nodig. Die hulp kan bestaan uit de volgende punten:

- Een gesprek waarin wordt aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op school en welk gedrag wel gewenst is. Er wordt een schriftelijk verslagje van gemaakt.
- Een aantal vervolgesprekken onafhankelijk van de ontwikkelingen wat betreft het pesten waarin het gedrag besproken wordt.
- Een duidelijke straf die volgt als het pestgedrag toch weer voorkomt.
- Pestgedrag wordt binnen de bouw of het team gemeld zodat iedereen alert kan reageren.
- 

## **3. Hulp aan de zwijgende middengroep en de meelopers, in de vorm van het mobiliseren van deze groep;**

Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben kinderen die pesten veel minder te vertellen. Dit in beweging brengen kan door zowel leerkracht als de ouders met de

kinderen te laten praten over hun rol. Iets wat op school in iedere groep elke week structureel plaatsvindt.

#### **4. Hulp aan de ouders, in de vorm van achtergrondinformatie en adviezen;**

Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten. Met de ouders van het gepeste kind zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind. De ouders van de pesters moeten absoluut op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. Zij hebben er recht op te weten dat hun kind in sociaal opzicht bepaald zorgwekkend gedrag vertoont en dat daar iets aan gedaan moet worden.

De ouders van de zwijgende middengroep en de meelopers moeten zich bij de leerkracht kunnen melden als zij merken dat er een kind gepest wordt.

Praten over pesten is fundamenteel anders dan klikken. Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden.

#### **5. Hulp aan de leerkracht, in de vorm van achtergrondinformatie over het verschijnsel, signalen, oorzaken, gevolgen en concrete aanpakmogelijkheden.**

##### **SOVA training**

Zowel leerlingen die gepest worden, als de pesters kunnen door de school gewezen worden op een SOVA training. In een SOVA training worden de deelnemende leerlingen sociale vaardigheden getraind, meestal in een kleine groep van ongeveer zes leerlingen. Iedere deelnemende leerling krijgt training op maat om met zichzelf beter om te leren gaan. Driestar-educatief verzorgt ieder jaar een cursus in Sint Annaland. Opgave kan via aanmeldformulieren die ieder jaar worden verstuurd aan de IB'ers.

##### **Vertrouwenspersonen/contactjuffen binnen de school**

Als er sprake is dat leerlingen gepest worden, dan is de eerste weg van de leerlingen en de ouders naar de groepsleerkracht. Daarnaast hebben we binnen de school een vertrouwenspersoon/contactjuf (juf Lydia) aangesteld waar de leerlingen hun verhaal kwijt kunnen.

## De rol van de Contactjuffen (Juf Lydia)

### Stappenplan

		Rol leerkracht	Rol contactjuffen
Stap 1	Het slachtoffer maakt melding van pesten bij de leerkracht en/of contactjuf	De leerkracht gaat het gesprek aan met het slachtoffer.	
	Gesprek met de pester	De leerkracht gaat het gesprek aan met de pester	
	Registreren	Registreren van ernstige gevallen in Parnassys / Pleinwachtmap	De leerkracht licht de contactjuf in.
Stap 2	Gesprek met slachtoffer en pester	De leerkracht gaat het gesprek met beiden aan en registreert in Parnassys.	De contactjuf ondersteunt de leerkracht. Ouders worden door de contactjuf op de hoogte gebracht.
Stap 3	Er volgt geen verbetering in het pestprobleem.	De leerkracht stelt een verbeterplan (groepsplan) op. Het team wordt ingelicht.	De contactjuf houdt contact met de leerkracht en volgt het proces. Er volgt een oudergesprek
3a	Er volgt verbetering	Evaluatie verbeterplan (evt. met de APC)	Er volgt een afsluitingsgesprek met de ouders.
3b	Er volgt geen verbetering.	Evaluatie verbeterplan (eventueel met de APC).	De contactjuf licht de directeur in. De directeur voert een oudergesprek.
	Oudergesprek	Registratie in Parnassys Door de leerkracht /directeur.	
Stap 4		Registratie in Parnassys	Externe hulp wordt ingeschakeld na overleg met de ouders, de leerkracht en de directeur.
Stap 5	Als het bovenstaande geen resultaat oplevert, dan geldt wat er in H 8 en 9 in het protocol 'Gedrag en veiligheid' beschreven staat. Dit gaat in overleg tussen directie, ouders, contactjuf en leerkracht.		

## **5. De belangrijkste regels van het pestprotocol**

**De belangrijkste regel van het pesten luidt: Word je gepest, praat er thuis en op school over. Je mag het niet geheim houden!!**

De gouden regels vanuit het pestprotocol voor de kinderen zijn:

1. Je beoordeelt anderen niet op hun uiterlijk.
2. Je sluit een ander niet buiten van activiteiten.
3. Je komt niet zonder toestemming aan de spullen van een ander.
4. Je scheldt een ander niet uit en je verzint geen bijnamen.
5. Je lacht een ander niet uit.
6. Je roddelt niet over anderen.
7. Je laat elkaar met rust en bemoeit je niet te veel met anderen.
8. Je bedreigt elkaar niet en je doet elkaar geen pijn.
9. Je accepteert een ander zoals hij of zij is.
10. Je bemoeit je niet met een ruzie door partij te kiezen.
11. Als je ruzie hebt, praat het eerst zelf uit. Lukt dat niet, dan meld je dat bij de leerkracht of de overblijfouder.
12. Als je vindt dat jijzelf of een ander gepest wordt, dan vertel je dat aan de leerkracht of de overblijfmoeder. Dat is dan geen klikken!!!
13. Nieuwkomers op school worden goed ontvangen en opgevangen in de groep.
14. Deze regels gelden op school en daarbuiten.

Deze regels vormen voor de school de basis voor het pestprotocol.  
Daarnaast wordt in elke groep door de kinderen en de leerkracht de groepsregels vastgesteld.

## 6. Adviezen voor ouders:

### Adviezen aan ouders van meelopers en zwijgende middengroep:

- Neem het probleem serieus: het kan ook uw kind overkomen.
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Maak het tot een gemeenschappelijk probleem.
- Weet wat uw kind op de computer doet.
- Praat met uw kind over school, over de relaties in de klas, over wat leerkrachten doen, hoe zij straffen. Vraag hen ook af en toe of er in de klas wordt gepest.
- Geef af en toe informatie over pesten aan uw kind; wie doen het, wat doen zij en waarom?
- Corrigeer uw kind als het voortdurend anderen buitensluit.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- *Leer uw kind voor anderen op te komen.*

### Adviezen aan ouders van kinderen die pesten:

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek. Elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet. Besteed aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport, zodat het kind genoodzaakt wordt om te gaan met anderen en leert samen te werken.
- Als uw kind al lange tijd pest, vraagt dat om een uitgebreide aanpak. Neem contact op met de leerkracht, ga bij de school kijken, leesboeken en bekijk samen met uw kind beeldmateriaal over pesten.
- Laat uw kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining. De groepsleerkracht of de intern begeleider kan u helpen met het maken van een afspraak om een dergelijke training in gang te kunnen zetten.

### Adviezen aan ouders van gepeste kinderen:

- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, kunt u de ouders van de pester opbellen en voorzichtig vragen er met hun kind over te praten. Gebruik daarbij als argument dat elk kind op straat veilig moet kunnen zijn. Niemand zal dat ontkennen.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken. Ook kunt u bij de vertrouwenspersonen van de school terecht.
- Als uw kind al lange tijd is gepest, vraagt dat om een uitgebreide aanpak. Neem contact op met de leerkracht, ga bij de school kijken, leesboeken en bekijk samen met uw kind beeldmateriaal over pesten.
- Als u van uw kind er met niemand over mag praten, steun dan uw kind, geef het achtergrondinformatie en maak uw kind duidelijk dat de school het voorzichtig zal aanpakken.
- Beloon uw kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen.
- Stimuleer uw kind tot het doen van die dingen waarin het goed is en kan uitblinken.
- Wordt uw kind op de sportclub gepest door leeftijd of klasgenoten, vraag dan de leiding aan het pesten aandacht te besteden en met de kinderen te bespreken dat ieder kind op de club veilig moet zijn.
- Houd de communicatie open, blijf dus in gesprek met uw kind. Doe dat niet op een negatieve manier, maar geef adviezen om aan het pesten een einde te maken. Een negatieve manier van vragen is bijvoorbeeld: 'Wat is er vandaag weer voor ergs gebeurd?'. Een positieve van vragen is bijvoorbeeld: 'Hoe ging het vandaag tussen jou en je klasgenoten?'



- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan komt.
- Laat uw kind opschrijven of tekenen wat het heeft meegemaakt. Dit kan best emotionele reacties bij uw kind oproepen. Op zich is dat niet erg, als het uiten van emoties maar helpt om de ontstane situatie te verwerken.
- Laat uw kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining. De groepsleerkracht of de intern begeleider kan u helpen met het maken van een afspraak om een dergelijke training in gang te kunnen zetten.

## **7. Internetsites**

**[www.jeugdinformatie.nl](http://www.jeugdinformatie.nl)**

**[www.tegenpesten.nl](http://www.tegenpesten.nl)**

**[www.pestweb.nl](http://www.pestweb.nl)**

**[www.50tien.nl](http://www.50tien.nl)**

**[www.stichtingstophetpesten.com](http://www.stichtingstophetpesten.com)**

**[www.katman.nl](http://www.katman.nl)**

**[www.praktijkdesleutel.nl](http://www.praktijkdesleutel.nl)**

# Bijlage 1

## Nationaal Onderwijsprotocol tegen pesten

**Het Nationaal Onderwijsprotocol tegen pesten beoogt via samenwerking het probleem van het pestgedrag bij kinderen aan te pakken en daarmee het geluk, het welzijn en de toekomstverwachting van kinderen daadwerkelijk te verbeteren.**

### **De ondertekenaars van dit protocol verklaren het volgende:**

Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Uit onderzoek blijkt dat één op de vier kinderen (330.000) in het basisonderwijs en één op de zestien leerlingen (55.000) in het voortgezet onderwijs slachtoffer zijn van pestgedrag. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor de slachtoffers als voor de pesters. De omvang en zwaarte van het probleem leiden tot de noodzaak van een aanpak door alle opvoeders van jongeren, in het bijzonder door de ouders en de leerkrachten.


Bestuur en directie dienen, om een passend en afdoend antwoord te vinden op het probleem pesten, uit te gaan van een zo goed mogelijke samenwerking tussen ouders, leerkrachten en leerlingen, gebaseerd op afgesproken beleid dat gericht is op samenwerking.

Onze school wenst een samenwerking, zoals bedoeld onder 2, ook daadwerkelijk aan te gaan, te stimuleren en levend te houden.

De ondertekenaars van dit protocol verbinden zich daarom het volgende te doen:

- een aanpak via en het werken volgens de 'vijfsporenaanpak';
- het bewust maken en het bewust houden van de leerlingen van het bestaan en de zwaarte van het probleem;
- een gerichte voorlichting aan alle ouders van de school;
- het aanstellen van een vertrouwenspersoon op school;
- het aanleggen van – voor iedere aan de school verbonden – toegankelijke, goede informatie over het probleem pesten, met als speciaal aandachtspunt informatie voor de leerlingen;
- het beschikbaar stellen van geld waarmee wordt bekostigd: de scholing van personeelsleden, lesmaterialen, lezingen en andere activiteiten voor ouders en voor de aanschaf van boeken en andere informatie;
- samenwerking te zoeken en afspraken te maken andere scholen in de buurt over de aanpak van het pesten;
- het beschikbaar stellen van de opgedane ervaring aan andere scholen

Handtekeningen		
Bestuur:	Directie /personeel:	MR:

	<p>Juliana van Stolbergschool  Oosterscheldestraat 1-3  4695 EN Sint Maartensdijk  T: 0166-662610</p>
---	---

## Bijlage 2

### **Pestcontract groep**

**Om het op school gezellig en veilig te houden spreken we met elkaar regels af om te voorkomen dat er gepest wordt. Je moet je aan deze regels houden, je mag niet pesten.**

Hieronder staan ze afgedrukt. Deze regels worden ook door jullie vader, moeder of verzorger en de leerkracht ondertekend.

19

- We vertrouwen elkaar.
- We helpen elkaar.
- Niemand speelt de baas.
- Niemand doet zielig.
- Je beoordeelt andere leerlingen niet op hun uiterlijk.
- Je sluit een ander niet buiten.
- Je komt niet aan de spullen van een ander.
- Je gebruikt geen scheldwoorden en je verzint geen bijnamen.
- Je lacht een ander niet uit.
- Je roddelt niet over andere leerlingen.
- Je bedreigt elkaar niet en je doet elkaar geen pijn.
- Je blijft van anderen af.
- Je accepteert een andere leerling zoals hij of zij is.
- Je bemoeit je niet met een ruzie door partij te kiezen. \
- Als je zelf ruzie hebt, praat het eerst uit. Lukt dat niet dan meld je dat bij de leerkracht, de pleinwacht of de overblijfouder.
- Luister naar elkaar.
- Als je ziet dat een kind gepest wordt, dan vertel je dat aan de leerkracht of je ouders. Dat is dan geen klikken!!!

Datum:

Handtekening Leerling	Handtekening Ouder/verzorger	Handtekening Leerkracht
--------------------------	---------------------------------	----------------------------

--	--	--

## Bijlage 3

### Functie omschrijving contactjuf

- Fungeren als aanspreekpunt voor ouders en leerlingen in het kader van het antipestbeleid.
- Een actieve bijdrage leveren aan een sociaal veilig schoolklimaat door het geven van voorlichting en het organiseren van preventieve activiteiten.
- Fungeren als gesprekspartner en beleidsadviseur op het gebied van sociale veiligheid.
- De coördinatie van het anti-pestbeleid van de school.

De inhoud van het pestprotocol is vormgegeven in vier fases, daarbij zijn vermeld wat de rol van de contactjuf is als het gaat over aanpak van pesten in de school:

- Fase 1: de contactjuf wordt door de leerkracht ingelicht over het probleem
- Fase 2: De contactjuf ondersteunt de leerkracht en de ouders worden door de contactjuf op de hoogte gebracht.
- Fase 3: De contactjuf
  - a. Houdt contact met de leerkracht en volgt het proces.
  - b. Er wordt een afsluitend gesprek gevoerd met de ouders. De contactjuf licht de directeur in en de directeur voert een oudergesprek.
- Fase 4: Externe hulp wordt ingeschakeld na overleg met de ouders, de leerkracht en de directeur

21

---

De contactjuf is betrokken bij het actualiseren van het Anti-pest protocol

De contactjuffen geven nieuwe input op de teamvergaderingen die twee keer per jaar worden gehouden in oktober en in maart om het anti pestklimaat in de groepen te versterken

De contactjuffen geven voorlichting in de groepen over de rol en verantwoordelijkheid van hun taken stelt het thema pesten aan de orde in de groepen.

De contactjuffen brengen het thema pesten in op de ouderavond en geeft voorlichting wat er preventief wordt gedaan om pesten tegen te gaan.

## Bijlage 4

### 'Oeps'.....

